

správa, kdežto vojenská správa zapůjčila na její žádost k jich provedení jen stroje s obsluhou, komandovala mužstvo k pracím se stroji. Děly se tedy práce ty na účet železniční správy — šloť přece priměrně o úpravu železničního tělesa, nikoliv o nějaký účel vojenský — a nebylo ani tvrzeno, že vojenská správa převzala zodpovědnost proti třetím osobám, ačkoli doložiti sluší, že by tím železniční správa zodpovědnosti zbavena býti nemohla, ježto proti vojenské správě nárok na náhradu škody nebylo by lze uplatňovati, jak sama dovolatelka uvádí, a nelze dopustiti, by o právech poškozeného mohlo býti disponováno úmluvou mezi uvedenými dvěma správami.

Čís. 9190.

Pozemková reforma.

Jde o podmínku podle § 7 (2) nový doslov zák., zavázal-li Státní pozemkový úřad, uděliv svolení k prodeji velkostatku, nabyvatele, že veškerou půdu, jež přesahuje zákonnou výměru stanovenou § 11 zák. a již uzná Státní pozemkový úřad k provedení pozemkové reformy za vhodnou a potřebnou, na jeho požádání postoupí k účelům pozemkové reformy za směrné ceny stanovené zákonem.

Prohlásil-li nabyvatel, že postoupí Státnímu pozemkovému úřadu část půdy k účelům pozemkové reformy, vznikl tím závazek jen pro něho, nikoliv však pro Státní pozemkový úřad, jenž nebyl povinen o to požádati a půdu převzítí. Dokud se tak nestalo, nevznikla nabyvateli pohledávka proti Státnímu pozemkovému úřadu a nemohl ji nabyvatelův věřitel zabavití. Převzetí nestalo se ani dohodou mezi Státním pozemkovým úřadem a nabyvatelem o tom, kterých pozemků se přenechání týče.

(Rozh. ze dne 20. září 1929, Rv I 1597/28.)

Státní pozemkový úřad usnesením ze dne 10. října 1921 udělil svolení k prodeji velkostatku H. pod podmínkou, že kupující Desider K. se smlouvou kupní předloží závazné prohlášení opatřené ověřeným podpisem, v němž se zavazuje, že veškerou půdu, pokud přesahuje zákonnou výměru stanovenou § 11 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a kterou uzná Státní pozemkový úřad za potřebnou a vhodnou k provedení pozemkové reformy, postoupí tomuto úřadu ihned na jeho požádání k účelům pozemkové reformy za směrné ceny zákonem stanovené, že před konečným schválením kupní smlouvy zaplatí Desider K. po rozumu § 61 zák. z 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. 10% poplatek úhrnné kupní ceny 180.000 Kč, který podle zákona platiti má prodávající. Státní pozemkový úřad výměrem ze dne 21. července 1922 změnil posléz uvedenou podmínku placení 10% poplatku 180.000 Kč v ten smysl, že prodávající bude povinen složití jen 16.000 Kč za propuštění 134 kat. jiter ze záboru. Žalobci byla povolena k vydobytí peněžité pohledávky za Desiderem K-em exekuce zabavením jeho nároku proti Státnímu pozemkovému úřadu na úplatu za zabranou půdu. Žalobou, o niž

tu jde, domáhal se žalobce na eráru zjištění, že jest po právu exekuční zástavní právo jemu příslušející, zřízené usnesením soudu ze dne 9. prosince 1923 pro jeho vykonatelné pohledávání za Desiderem K-em 21.356 Kč 26 h exekučním zabavením pohledávání příslušejícího dlužníku proti Státnímu pozemkovému úřadu v Praze za zabranou půdu velkostatku H. ve výměře 134 kat. jit. plus minus 300.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Prvý soud zcela správně žalobu zamítl podstatně z toho důvodu, že v čase zabavení nějaká pohledávka Desidera K-a proti Státnímu pozemkovému úřadu neexistovala, pokud se týče ve skutečnosti nevznikla. Zcela správně první soud poukazuje na zvláštní postavení Státního pozemkového úřadu a na jeho zákonnou pravomoc ve věcech provádění pozemkové reformy, podle níž Státní pozemkový úřad volně a svobodně rozhodovati může v mezích zákona záborového, a proto nepřevzal a převzítí nebyl povinen vyhrazenou půdu od Desidera K-a. Desideru K-ovi nevzešlo a nemohlo vzejítí žádné pohledávání proti Státnímu pozemkovému úřadu, an Státní pozemkový úřad mohl každé chvíle své původní ujednání s K-em změnití. Na tom nic nemohlo změnití, že zabavil případný nárok (pohledávku) K-a z původního ujednání. Na tomto správném stanovisku prvního soudu nic nemohou změnití odvolatelovy vývody a proto odvolací soud neshledal vytýkané nesprávné právní posouzení věci. Nesprávný jest právní názor odvolatelův, že Státní pozemkový úřad podle § 4 obč. zák. byl povinen závazek dodržeti a že vzniklo tak pohledávání Desidera K-a, a že soudním povolením exekuce přistoupil k tomu další závazek Státního pozemkového úřadu uložený přímo soudem. Odvolatel přehlíží, že Státní pozemkový úřad s Desiderem K-em nejednal jako osoba soukromá, nýbrž jako úřad provádějící pozemkovou reformu, že tím, že přijal Státní pozemkový úřad závazné prohlášení K-a o postoupení 134 kat. jiter půdy a že došlo mezi nimi k dohodě, které pozemky K. jako nabyvatel velkostatku H. Státnímu pozemkovému úřadu má přenechatí, nevzešla ještě povinnost Státního pozemkového úřadu pozemky převzítí, neboť účelem celé akce bylo jen provedení pozemkové reformy, nevzešla tím proto Desideru K-ovi pohledávka na přejímací cenu, neboť takováto pohledávka byla by vzešla jen, kdyby pozemky skutečně byly Státním pozemkovým úřadem převzaty, k čemuž nedošlo. Na věci nic nezměnilo a změnití nemohlo soudní povolení exekuce. Nevzešla-li pohledávka Desideru K-ovi proti Státnímu pozemkovému úřadu, nemohlo býti založeno ani zástavní právo na pohledávce neexistující. Zárok třetí osoby v zájmu soukromém dojednání Státního pozemkového úřadu při provádění reformy pozemkové, kterým by Státní pozemkový úřad byl vázán, by podřídil se onomu soukromému zájmu a neřídil se zákonem mu vyhrazenou volností jednání, není vůbec myslitelný a také není odůvodněn zákonným ustanovením. Proto bezvýznamným v tomto případě bylo ohrazení žalobce proti každému pozdějšímu ujednání Státního pozemkového úřadu s Desiderem K-em. Jde tu ovšem o kolisi zájmu veřejného (provádění pozemkové reformy) se soukromým právem žalobcovým. Státní pozemkový úřad,

i když mu bylo doručeno soudní usnesení o zabavení pohledávky Desidera K-a, nemohl býti usnesením tím vázán potud, by se vzdal svobody příslušející mu při provádění pozemkové reformy, by z důvodu toho byl nucen pozemky, o které šlo, od Desidera K-a převzítí jen, aby měl K. nárok na jejich kupní cenu proti němu. Vždyť Desideru K-ovi dosud žádné pohledávání za ony pozemky proti Státnímu pozemkovému úřadu nepřislušelo. Zabavena byla pohledávka neexistující a ani zástavní právo žalobcem uplatňované netrvá, poněvadž zabavená pohledávka neexistuje.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Když Státní pozemkový úřad udělil svolení k prodeji velkostatku a zavázal nabyvatele, že veškerou půdu, jež přesahuje zákonnou výměru, stanovenou v § 11 zák. a již uzná Státní pozemkový úřad k provedení pozemkové reformy za vhodnou a potřebnou, na jeho požádání k účelům pozemkové reformy postoupí za směrné ceny zákonem stanovené, nebylo to než podmínkou ve smyslu § 7 (2) nové znění zák. zákona, kterou právě mělo býti zamezeno dalekosáhlejším účinkům svolení k odprodeji, které by, nebýti oné podmínky, znamenalo propuštění ze záboru, a bylo tím tedy řečeno jen, že přes prodej statek zůstává zabraným i nadále tak, jako posud, že nabyvatel provedení pozemkové reformy musí trpěti tak, jako by je byl musel trpěti převodce. Na tomto právním stavu se však podstatně nic nezměnilo ani tím, že Státní pozemkový úřad přijal pak od nabyvatele závazné prohlášení, že mu (Státnímu pozemkovému úřadu) přenechá 134 kat. jiter půdy pro účely pozemkové reformy za cenu 1200 Kč za jitro, neboť ani tím ještě nevznikla Státnímu pozemkovému úřadu proti nabyvateli pohledávka a tedy žádný vhodný předmět exekučního zabavení pro žalobce. Státní pozemkový úřad nemohl se státi dlužníkem nabyvatele dříve než půdu převzal, ale k převzetí nemohl býti nucen, nabyvatel nemohl ho žalovati na převzetí půdy a tudíž ani na zaplacení ceny, neboť nešlo o smlouvu, na jejíž dodržení by bylo lze žalovati, nýbrž Státní pozemkový úřad jednal tu jen ve své funkci jako úřad provádějící pozemkovou reformu, nikoli jako osoba uzavírající nějaký realitní obchod, nějaké soukromoprávní jednání. Z onoho prohlášení nabyvatele vznikl závazek jen pro něj sama, nikoli ale pro Státní pozemkový úřad, nabyvatel nebyl povinen, jakmile by Státní pozemkový úřad o to požádal, řečenou půdu za uvedenou cenu mu postoupiti a odevzdati, ale Státní pozemkový úřad nebyl povinen o to požádati a půdu převzítí. Ana žádná pohledávka nabyvateli proti Státnímu pozemkovému úřadu nevznikla a neexistovala, nemohl žalobce také žádnou zabaviti, zabavení domnělé, žalobcem jen tvrzené pohledávky nemohlo tuto domnělou pohledávku učiniti skutečnou, jak tomu žalobce mylně chce, odpíraje mínění, že zabavení bylo úkonem zcela nerozhodným. Také to je lhostejno, že nabyvatel potom půdu, o niž jde, rozprodal kolonistům a že tento rozprodej bude, po případě třeba již byl, Státním pozemkovým úřadem schválen, takže k převzetí Státním

pozemkovým úřadem nedošlo a ani dojíti nemůže, neboť, jako nebyl Státní pozemkový úřad k převzetí půdy nucen, nýbrž jen oprávněn, byl i oprávněn ke schválení jejího rozprodeje kolonistům, neboť i tím prováděl pozemkovou reformu a nemohly mu v tom býti na závadu soukromé zájmy žalobcovy, které tento měl na tom, by Státní pozemkový úřad půdu převzal a by tak pro žalobcova dlužníka vznikla pohledávka, kterou by mohl zabavit. Jest to jen důsledek mylnosti právního stanoviska žalobcova, když rozprodej ten poznačuje jako »nezákonný«. Tvrdil-li žalobce v první stolici, že Úřadovna Státního pozemkového úřadu v Z. sdělila písemně, že Státní pozemkový úřad schválil odprodej výměry 121 jiter, a dovozuje z toho, že zůstává tedy ještě 13 jiter, které prý si Státní pozemkový úřad »ponechal« a buď již převzal nebo teprv převezme, jest mu odvětit, že »ponechati« si je Státní pozemkový úřad nemohl, kdyby je byl už před tím nepřevzal a tedy do té doby neměl, a že dovolatel v první stolici netvrdil, že Státní pozemkový úřad tyto takto si »ponechané« pozemky buď převzal nebo převezme, a že je tedy novotou, pokud tvrdí, že je převzal, že však, pak-li je jednou převezme, pak, ale právě teprv pak, vznikne nabyvateli proti němu pohledávka, kterou bude moci zabavit. Než, i kdyby tomu bylo tak, jak dovolatel míní, že tím, že Státní pozemkový úřad placení 10% z kupní ceny, které bylo podmínkou schválení smlouvy, kterou původní majitel prodal statek nabyvateli, změnil výměrem z 21. července 1922 v ten smysl, že prodávající bude povinen složit jen 16.080 Kč za propuštění 134 kat. jiter ze záboru, bylo těchto 134 jiter již tím samým ze záboru propuštěno a stalo se tedy volným soukromým vlastnictvím: tak přece to, že potom Státní pozemkový úřad zavázal nabyvatele, že mu přenechá (těch?) 134 jiter na požádání za cenu 1200 Kč za jitra, nebylo soukromoprávním úkonem, když výslovně stanoveno, že přenechání stane se k účelům pozemkové reformy, i záleželo to tedy pořád jen od Státního pozemkového úřadu, zda reforma bude vyžadovat, by půdu převzal. Převzetí však nenastalo ani tím, že došlo mezi Státním pozemkovým úřadem a nabyvatelem k dohodě, kterých pozemků se toto přenechání týče, že tedy předmět možného budoucího převzetí byl individualisován.

Čís. 9191.

Při vadnosti novostavby počíná se propadná lhůta k žalobě ze správy nejdříve dnem úředního povolení stavebního úřadu k obývání.

(Rozh. ze dne 20. září 1929, Rv I 1690/28.)

Žalovaný stavitel vybudoval pro žalobkyni vilu. Ježto se ve vile objevila houba, dala ji žalobkyně odstraniti a domáhala se na žalovaném náhrady nákladu. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Jako nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) napadá dovolání »zjištění« nižších soudů, že se skutečně odevzdání domu (vily)